

2025-06-03

DNR: MIUN 2025/795

Regeringskansliet

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:

u.uh.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över SOU 2025:27 *En socionomutbildning i tiden*

U2025/00722

Mittuniversitetet har anmodats att yttra sig över rubricerad utredning och avger följande yttrande.

Sammanfattning

Mittuniversitetet menar att centrala delar av betänkandet tar utgångspunkt i att socionomers professionsfält utgörs av socialtjänsten. Mittuniversitetet menar att socionomers professionsfält är betydligt bredare och att detta ska vara avgörande för utbildningens examensmål och innehåll. De ändringar av examensmål som föreslås riskerar att urholka socionomutbildningens karaktär av generalistutbildning.

Dagens socionomutbildning behöver förlängas för att behålla sin karaktär av generalistutbildning. Mot denna bakgrund tillstyrker Mittuniversitetet förslaget att till regeringen föreslå att en utredning tillsätts med uppdrag att utreda behovet av en förlängd socionomutbildning med examen på avancerad nivå.

Den verksamhetsförlagda utbildningen är central för att träna socionomers professionella kompetens samtidigt som den resursmässigt är mycket kostsam. Mittuniversitetet tillstyrker därför förslaget att socionomprogrammets verksamhetsförlagda utbildning ska kunna avräknas mot utbildningsområdet verksamhetsförlagd utbildning.

Kontakt

Telefon 010-142 80 00
Webb miun.se

Campus

Sundsvall Holmgatan 10, SE-851 70 Sundsvall
Östersund Kunskapens väg 8, SE-831 25 Östersund

Mittuniversitetet avstyrker förslaget på förändring i examensordningen att det för socionomexamen ska krävas handledd verksamhetsförlagd utbildning om minst 30 högskolepoäng. Förslaget avstyrks utifrån rådande praxis där enskilda examensmål inte anges i erforderliga högskolepoäng.

Mittuniversitetet avstyrker förslaget på förändring i examensordningen att det för socionomexamen ska krävas utbildning i juridik om minst 30 högskolepoäng. Förslaget bryter mot rådande praxis och examensmålet riskerar att leda till att utbildningen i juridik frikopplas från huvudämnet *socialt arbete* i utbildningen.

Mittuniversitetet avstyrker förslagen på förändringar i examensordningen vad avser följande examensmål:

- *visa kunskap om aktuella samhällsutmaningar inom området.* Förslaget avstyrks utifrån svårigheten att definiera vad som vid ett givet tillfälle krävs för att det ska betraktas som en aktuell samhällsutmaning.
- *visa kunskap om och förståelse för social utsatthet, normbrytande beteende och ungdomskriminalitet kan förebyggas och hur återfall i brott kan motverkas.* Förslaget avstyrks utifrån att socionomutbildningen är en generalistutbildning och alltför specifika examensmål riskerar att hota den bredd och flexibilitet som krävs av en generalistutbildning.
- *visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, samt om hedersrelaterat våld och förtryck.* Förslaget avstyrks då det inte inkluderar alla former av våld och förtryck i nära relationer.
- *Visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.* Förslaget avstyrks. För det första är det inte ett rimligt examensmål att studenter under utbildning ska bidra till att utveckla yrket och verksamheten. Examensmålet är dessutom otydligt formulerat på ett sätt som gör det svårt att avgöra vad det är för förmågor som examensmålet tar fasta på.

Yttrande i sin helhet

Inledningsvis vill Mittuniversitetet anföra att stora och centrala delar av betänkandet uttalat och oproblematiserat tar utgångspunkt i att socionomers professionsfält utgörs av socialtjänsten. Detta uttalade antagande leder till att förslag på förändringar av examensmål och utbildningsinnehåll i huvudsak baseras på föreställningar om utmaningar inom den del av socionomers professionsfält som ligger inom socialtjänstens verksamhetsområde. Det finns med andra ord en genomgående tendens att likställa socionomers professionsfält och professionella praktik med det arbete som utförs av socialsekreterare inom socialtjänsten. Mittuniversitetet menar att det är viktigt att uppmärksamma att socionomers professionsfält är betydligt bredare än socialtjänsten och att detta måste vara avgörande för utbildningens examensmål och innehåll. Flera av de ändringar av examensmål som föreslås i utredningen riskerar att urholka socionomutbildningens karaktär av generalistutbildning.

Mittuniversitetet ser positivt på att betänkandet tydligt argumenterar och tar ställning för att socionomutbildningens karaktär av generalistutbildning ska bibehållas. Socionomers är verksamma inom ett brett professionsfält och en bred arbetsmarknad och det är därför av stor vikt att socionomutbildningen förblir en generalistutbildning som svarar mot denna bredd. Dagens socionomutbildning behöver emellertid förlängas för att behålla sin karaktär av generalistutbildning då socionomers professionsfält ständigt vidgas och blir mer komplex. Mot denna bakgrund tillstyrker Mittuniversitetet förslaget att till regeringen föreslå att en utredning tillsätts med uppdrag att utreda behovet av en förlängd socionomutbildning med examen på avancerad nivå.

En generalistutbildning har en begränsning i att fördjupad och specialiserad kompetens får stå tillbaka för breda professionskunskaper och färdigheter. För att tillgodose behovet av fördjupade professionskunskaper och färdigheter inom vissa verksamhetsområden av socionomers professionsfält vill därför Mittuniversitet se att det tillskapas specialistutbildningar efter socionomutbildning.

Mittuniversitetet tillstyrker förslaget att socionomprogrammets verksamhetsförlagda utbildning ska kunna avräknas mot utbildningsområdet verksamhetsförlagd utbildning. Den verksamhetsförlagda utbildningen är central för att träna socionomers professionella förmåga, förhållningssätt och värderingsförmåga varför det är viktigt att tillförsäkra utbildningen erforderliga ekonomiska resurser.

Mittuniversitetet avstyrker förslaget på förändring i examensordningen att det för socionomexamen ska krävas utbildning i juridik om minst 30 högskolepoäng. Mittuniversitetet anser det märkligt att utbildningen i juridik ska poängsättas då inga andra examensmål är poängsatta. Detta avviker från praxis. Mittuniversitetet anser också att skrivning är otydlig och problematisk då det inte tydligt framgår om samtliga poäng ska ha koppling till socialt arbete. Detta öppnar upp för att delar av de poäng som knyts till kursfordringarna kan komma att sakna koppling till det sociala arbetets professionella praktik och verksamhetsområden. Förslagets utformning riskerar att leda till att utbildningen i juridik frikopplas från huvudämnet *socialt arbete* i utbildningen.

Vidare avstyrks förslaget på förändring i examensordningen att det för socionomexamen ska krävas handledd verksamhetsförlagd utbildning om minst 30 högskolepoäng. Förslaget avstyrks utifrån att på detta sätt koppla enskilda examensmål till specifikt angivna högskolepoäng kraftigt avviker från tidigare praxis.

Mittuniversitetet menar att förslagen om att specificera antal erforderliga högskolepoäng inom delar av utbildningen varken bidrar till att standardisera utbildningen, eller till att driva och höja socionomutbildningens kvalitet.

Avstyrker förslagen på förändringar i examensordningen vad avser följande examensmål. För socionomexamen ska studenten:

- *visa kunskap om aktuella samhällsutmaningar inom området.* Förslaget avstyrks utifrån svårigheten att definiera vad som vid ett givet tillfälle krävs för att det ska betraktas som en aktuell samhällsutmaning. Så som examensmålet är formulerat blir det svårt för lärosätena att bedöma om utbildningen når

upp till examensmålet samtidigt som det kommer att bli svårt för UKÄ och andra kvalitetsgranskande aktörer att utvärdera graden av måluppfyllelse.

- *visa kunskap om och förståelse för social utsatthet, normbrytande beteende och ungdomskriminalitet kan förebyggas och hur återfall i brott kan motverkas.* Förslaget avstyrks utifrån att socionomutbildningen är en generalistutbildning och att införandet av nya specifika examensmål därför bör göras med stor försiktighet eftersom det får konsekvenser för annat utbildningsinnehåll i utbildningen. Kort sagt, införande av nytt utbildningsinnehåll innebär att andra områden i utbildningen måste stå tillbaka. Alltför specifika examensmål därför riskerar även att underminera den bredd och flexibilitet som krävs av generalistutbildning för att snabbt ska kunna möta aktuella samhällsutmaningar inom socionomers professionsfält. Med breda examensmål kan lärosäten snabbt anpassa utbildningens innehåll utifrån professionsfältets behov. Behovet att specialiserad kompetens inom det område som examensmålet berör lämpar sig bättre för en specialistutbildning efter socionomexamen. Förslaget avstyrks också utifrån att den problematik som beskrivs i examensmålet ryms inom redan befintliga examensmål.
- *visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, samt om hedersrelaterat våld och förtryck.* Förslaget avstyrks utifrån att det finns ett behov av att ha ett examensmål som tar fasta på att ge studenten kunskap och förståelse för alla former våld och förtryck som äger rum inom ramen för nära relationer. Mot denna bakgrund föreslås en omformulering av examensmålet till *visa kunskap om våld och förtryck i nära relationer.*
- *Visa förmåga att kritiskt granska, bedöma och använda relevant information samt att diskutera nya fakta, företeelser och frågeställningar med olika målgrupper och därmed bidra till utveckling av yrket och verksamheten.* Förslaget avstyrks på flera grunder. För det första är det inte ett rimligt ställt examensmål att studenter under utbildning ska bidra till att utveckla yrket och verksamheten därtill är de professions- och verksamhetsområden som socionomer verkar inom allt för mångfacetterad. För det andra är examensmålet till sin formulering otydligt och språkligt

svårgenomträngligt. För det tredje är formuleringen så pass otydlig att det är svårt att förstå vad det är för förmåga som examensmålet tar fasta på.

Föredragande och beslut

Beslut i detta ärende har fattats av rektor Anders Fällström efter föredragning av professor Lars Evertsson. Närvarande vid den slutliga behandlingen av ärendet har prorektor Anna Olofsson, universitetsdirektör Louise Beskow, samordnare Anna Haeggström och studentrepresentant Anitra Gudmarsdotter varit.

Sundsvall 2025-06-03

Anders Fällström, rektor
Signeras digitalt via EduSign

Signature page

This document has been electronically signed
using eduSign.

eduSign